

JOZEJ MIKLAVČIČ

LJUBO URBAJS

»V črno sem žalost zakopan, pa se ozrem v gorenjsko stran in glej: planine so visoke kakor prej.«

S temi besedami se je v najtežjem času zgodovine Slovencev tolažil veliki slovenski pesnik Oton Župančič nad strašnim časom, ki ga je povzročil fašizem Slovincem in vsej Evropi.

Podobno se ob hudi izgubi Jozeja Miklavčiča, staroste slovenskih planincev na Koroškem, gospodarja prve slovenske zamejske planinske postojanke in podpredsednika Slovenskega planinskega društva Celovec, tolažimo tudi mi slovenski planinci na Koroškem. Izgubili smo človeka, ki ga ni mogoče nadomestiti; moža, ki je v zadnjih dveh desetletjih izgoreval v ognju planinske dejavnosti. Planine in gore, ki jih je pokojni Jozej tako rad obiskoval in jim posvečal toliko pozornosti, nas danes povezujejo z njim, nepozabnim planinskim tovarišem, ki počiva na šentjakobskem pokopališču.

Kar verjeti ne moremo, da Jozeja ni več, da je konec naših skupnih planinskih doživetij, številnih srečanj, delovnih akcij in vsega tega, kar je povezano s planinstvom. Njegove zadnje besede so bile tako tihe, da sem jih komaj dojel. Bile so: »Kaj je na Bleščeči novega?« In s tem je povedal, da je bil v svojem smrtnem boju v mislih na Bleščeči planini pod Jepo, kjer stoji planinska postojanka »Koča nad Arihovo pečjo«, katere gospodar je bil z dušo in telesom.

Jozej Miklavčič je luč sveta zagledal pri Oriču v Gorinčičah pri Šentjakobu v Rožu. Kot šolarja ljudske šole v Šentpetru pri Šentjakobu ga je za planine navdušil učitelj Bürger, doma iz Škofič. Ta je svoje učence nekoč peljal na izlet na Golico. Tam je Jozej prvič videl prelepe Julijske Alpe, ki so ga tako navdušile, da je začel hoditi v planine in jim je ostal zvest do smrti.

Jozej je bil nadarjen, zato so ga dali v gimnazijo. Dokončal je štiri razrede in se nato šel učiti za črkostavca. Leta 1913 je pristopil k tedanji slovenski planinski organizaciji, celovski podružnici Slovenskega planinskega društva — predhodnici današnje slovenske planinske organizacije na Koroškem. Bil je edini in poslednji član naše prejšnje planinske organizacije na Koroškem in zato tudi s ponosom poudarjamo, da je bil rajni Jozej Miklavčič starosta slovenskih planincev na Koroškem, kar štejem za najbolj časten naslov, ki ga je kdajkoli dosegel kak slovenski koroški planinec.

V mladih letih pa Jozej ni bil samo planinec, temveč tudi navdušen prosvetaš in zadružnik. V času Hitlerjeve strahovlade je moral tudi on z družino v izseljeništvu. Po vrnitvi se je z vsemi silami posvetil obnovi razdejane domačije in obnovi našega doma, ki so ga nacisti uničili.

Leta 1953 smo mladi slovenski planinci ustanovili oziroma obnovili slovensko planinsko organizacijo na Koroškem. Kmalu po ustanovitvi, ko sem zvedel za njegovo veliko lju-

bezen do planin, sem se povezal z njim in stopil je v naše vrste. Postal je aktiven član obnovljene planinske organizacije in izredno prizadeven planinski organizator. Pri gradnji naše planinske postojanke pa je pokazal takšno aktivnost in skrb za novo kočo, da smo ga soglasno izvolili za gospodarja koče in to prve slovenske zamejske planinske postojanke. Za njegovo požrtvovalnost pri gradnji koče in za slovensko planinstvo mu je Planinska zveza Slovenija podelila celo vrsto priznanj, med njimi zlato odličje. Jozej pa ni bil samo odličen gospodar koče, marveč tudi navdušen planinec, s katerim sva prelezla, po navadi v okviru društvenih izletov, veliko število vrhov. Z 78 leti je bil zadnjič na Triglavu, hotel pa je še na Grossglockner. Vendar, počasi so se začeli pojavljati znaki starosti in nazadnje še bolezni. Predlanskim ga je zelo zdelala pljučnica. Ko sem ga obiskoval, so mu večkrat prišle solze v oči in z žalostnim glasom mi je potožil, da ne bo več videl Bleščeče. Staviti sem šel z njim, da bova še šla na Bleščečo in res sva naslednjo spomlad — to je bilo lani meseca maja — šla gor v enem tednu kar dvakrat. Bil je spet stari Jozej, poln načrtov za kočo, kako bi jo uredili še bolj privlačno. Na lanski delovni akciji na Bleščeči je s svojim nečakom Tončijem podiral v gozdu poškodovane smreke in macesne ter se šalil z mladino, ki ga je zelo spoštovala. Takrat nihče ni mislil, da bo leto kasneje že počival na šentjakobskem pokopališču. Kot je nekoč pod Triglavom kraljeval in gospodaril župnik Aljaž, tako se je podobno udeleževal pod našo mogočno Jepo (Kepo) Jozej Miklavčič. On je bil tisti, ki je markiral zapuščena pota; on je bil tisti, ki je skupno z dvema starejšima tovarišema — Koflerjem in Kunčičem — speljal »plezalno« pot od bivšega partizanskega bunkerja prek strmega praga do vznožja Arihove peči in to pri 79. letih starosti. Poznal je svet pod Jepo kot svoj lastni žep in tako se je spomnil, da je bil pred več desetletji pod vznožjem Komnice studenček, ki so ga domačini imenovali »Vodica«. Po toliko letih je na tisti studenček spominjalo le še vlažno listje. Vendar, Jozej je tam kopal in čistil tako dolgo, da je prišel do žile, namestil žleb in žejni planinci, ki so hodili tam mimo, so hvaležno gasili žejo. K studenčku je namestil tablici z napisoma »Vodica« in »Lebensquelle«. Ko sem ga vprašal, kje je staknil to ime, mi je rekel, da si ga je sam izmislil in sicer zato, da ne bi razbili oziroma odstranili slovenskega napisa. Kmalu za tem smo z žalostjo ugotovili, da pri »Vodici« ni bilo več slovenskega napisa; ostal je samo nemški »Lebensquelle«. Jozej mi je takrat potožil: »Vidiš, kako sem bil nespameten, da sem še sam pomagal ponemčiti naše izvirno slovensko ime.«

Jozej Miklavčič je bil izredno bister in odločen mož. Ti dve lastnosti sta zelo koristno rabili našim narodno-obrambnim planinskim interesom in to še posebej takrat, ko so hoteli novi najemniki pastirske koče na Rožci — smučarski klub Schizuntt iz Vrbe — le-to »prekrtiti« v Veldner Hütte in pozneje na Bildstein Hütte (slednji je imel mnogo zaslug, da je po požaru bila zgrajena nova koča). Na zborovanju pašniške zadruge Šentjakob, kamor spada koča, je Jozej odločno nastopil proti tej nameri. V svojem govoru je citiral dr. Julija Kugyja, svetovno znanega planinca in pisatelja, ki se je sicer štel za Nemca, ki pa je v svojih delih vedno poudarjal, da je treba izvirna (sloven-

Dom na Bleščeči planini

ska) gorska in ledinska imena spoštovati in čuvati, da ne pridejo v pozabo (Kugyjev opis Julijskih Alp še danes rabi za podlago slovenskim znanstvenikom in turistom). Zbrana množica na zborovanju ga je za njegova izvajanja nagradila z navdušenim aplavzom in tako Vrbljanom ni uspelo, da bi dosegli svoj namen.

Na Miklavčičevo pobudo smo tudi obnovili že povsem opuščeno planinsko pot (obstajala je samo še na zemljevidih) z Bleščeče prek Sedliča in Gračenice v Svatne. Na to akcijo smo bili zelo ponosni. V njej smo videli plemenito dejanje v korist planincem in turistom. Povsem drugačnega mnenja pa je bil lastnik zemljišča, po katerem je šla pot — rožeški princ Liechtenstein. Za časa sramotnega »Tafelsturma« je dal odstraniti vse kažipote in markacije. Jožej Miklavčič, ki je princa zelo upošteval, je bil nad tem dejanjem tako užaljen, da ga ni več pogledal. Kolikokrat se je jezil nad njim in dejal: »Če bi odstranil kažipote ob kakšni drugi priložnosti, mu niti ne bi tako zameril, ker vem, da bi rad imel v gmajni mir, da bi mu ne preplašili gamsov in druge divjadi, ker pa je to storil ravno v času proslulega ‚Tafelsturma‘, mu pa tega ne odpustim do smrti.«

Res, tak je bil Jožej Miklavčič, strog, borben in plemenit, in ves predan naši planinski organizaciji, ki ji je s svojimi bogatimi izkušnjami in dejanji dal tisto, na kar smo še posebej ponosni, da nas slovenska javnost na Koroškem prizna in spoštuje kot veliko družino idealistov.

Planinca Jozeja Miklavčiča, koroškega »Aljaža«, bomo ohranili v častnem in nepozabnem spominu. Oba velika slovenska sinova počivata blizu skupaj ob vznožju Karavank in gledata proti jugu v svoje gore.

Dr. ing. France Avčín

DR. FRANCE AVČIN — 70-LETNIK

Zakon narave je tak, da se vsako poletje nagne v jesen. In tako je doletelo tudi Franceta Avčina, da je postal sedemdesetletnik. Zdi se mi, da še ni dolgo tega, ko smo skupaj ubirali pota po naših stenah, moževali v planinskih kočah in se predajali užitek spoladanske smučarije. Pa vendar je 6. oktobra France dočkal svojo sedemdesetletnico. Vsa naša planinska javnost ga dobro pozna kot planinskega pisatelja, alpinista z vrsto prvenstvenih vzponov in borca za ohranitev naše lepe narave. Zato ga ni treba posebej predstavljati, pač pa velja spomniti naše planince, predvsem pripadnike mlajših generacij, na nekatere bistvene zasluge, ki jih ima naš sedemdesetletnik za razvoj slovenskega alpinizma.

Bilo je kmalu po vojni, menda leta 1947, ko se je France pojavil na nekem tečaju v Vratih s profiliranimi gumenimi podplati na gorskih čevljih. Sprva je doživel splošno začudenje, skorajda posmeh. Celó Čopov Joža, ki je bil vedno naklonjen plezalskim